NIEUWSBRIEF

12e jaargang nr. 4 (extra) oktober 1994

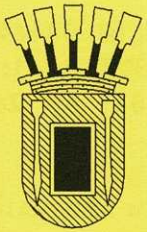

van de
Historische **K**ring **K**esteren
en Omstreken

en het
Arend **D**atema **I**nstituut
Archief en Informatiecentrum
voor de Betuwe

BESTUURSSAMENSTELLING

De samenstelling van het bestuur van de HISTORISCHE KRING KESTEREN EN OMSTREKEN is als volgt:

F.F.J. Nieuwenhof (voorzitter), Achterstraat 12, 6721 VM Bennekom, tel. 08389-15166;

Mevr. D.M.C. Kronenberg-Meulenkamp (secretaris), Dorpsplein 5a, 4041 GH Kesteren, tel. 08886-1514;

H.C. Moorrees (penningmeester), Narcissenstraat 8, 6666 BA Heteren, tel. 08306-22163;

H.J. Gerritsen (2e penningmeester), Kastanjelaan 11, 6666 AB Heteren, tel. 08306-22452;

Chr. de Bont, Trajanusplein 5, 4041 AK Kesteren, tel. 08886-1322;

Mevr. G. Geurts-Parlevliet, Kerkstraat 11, 6669 DA Dodewaard, tel. 08885-1206;

Mevr. Jac.W. de Hartog-van Schaik, Wageningsestraat 110, 6671 DH Zetten, tel. 08880-51477;

J. van den Hatert, Stationsweg 7, 4054 HA Echteld, tel. 03444-1311;

J. van Ingen, Vispad 2, 4043 JN Opheusden, tel. 08887-1741;

E.A.M. Janssen-van der Nat, Stationsstraat 58, 6671 AW Zetten, tel. 08880-52503

De samenstelling van het bestuur van het ARCHIEF EN INFORMATIECENTRUM VOOR DE BETUWE (van voorgaand bestuur afgeleid met twee toevoegingen) is:

F.F.J. Nieuwenhof (voorzitter);

Mevr. D.M.C. Kronenberg-Meulenkamp (secretaris);

J. de Vries (penningmeester), Graaf Bentincklaan 18, 6721 GT Ede, tel. 08380-11485;

H.J. Gerritsen;

W.A. Rombout, Pr. Bernhardstraat 25, 3911 CM Rhenen, tel. 08376-12057.

Directeur AIC Betuwe:

A. Datema, J. v.d. Vondelstraat 1, 4041 XJ Kesteren, tel. 08886-1354

© Copyright HISTORISCHE KRING KESTEREN EN OMSTREKEN

Niets uit deze Nieuwsbrief mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het bestuur van de HISTORISCHE KRING KESTEREN EN OMSTREKEN.

NIEUWSBRIEF

gezamenlijke uitgave
van de
Historische Kring Kesteren en Omstreken
en het
Arend Datema Instituut
Archief en Informatiecentrum voor de Betuwe

Redactie : A. Datema, mevr. Jac.W. de Hartog-van Schaik, J. van Ingen en F.F.J. Nieuwenhof
Redactie-adres : AIC Betuwe, Postbus 62, 4040 DB Kesteren
t.a.v. redactie Nieuwsbrief

OPENINGSTIJDEN AREND DATEMA INSTITUUT – AIC BETUWE

Woensdagmiddag :14.00-17.00 uur
Woensdagavond :19.00-21.00 uur
Donderdagochtend :10.00-12.00 uur

Bovendien kan men een afspraak maken.

Telefoon : 08886-2205
Adres : Arend Datema Instituut
Archief en Informatiecentrum voor de Betuwe
(Voormalig Stationsgebouw NS)
Stationsstraat 40-42
Postbus 62
4040 DB Kesteren.

Ook voor de HISTORISCHE KRING KESTEREN EN OMSTREKEN kan men bovengenoemd telefoonnummer en adres gebruiken.

Betalingen voor HISTORISCHE KRING KESTEREN EN OMSTREKEN op girorekening 3725054 of bankrekening 33.19.57.183.
Betalingen voor AIC Betuwe op girorekening 777704 of bankrekening 33.19.74.606.

*De sluitingsdatum voor het volgende nummer is **1 november 1994***

INHOUD

EXTRA NUMMER 2
TABULA BATAVORUM 2
NIEUWE UITGAVEN 3
FOTOBOEK OUD-KESTEREN 4
BESTEMOEDERS HOFSTAD 4
NAAMLYST DER INTEEKENAAREN 5
DODEWAARD. VERHALEN UIT DE GESCHIEDENIS 6
OPERATIE OOIEVAAR 7

EXTRA NUMMER

Het is om een aantal redenen dat de besturen van de HISTORISCHE KRING KESTEREN EN OMSTREKEN en het AIC Betuwe via deze extra Nieuwsbrief om uw aandacht vragen.

Ter geruststelling, er is niets ernstigs aan de hand, maar de onderwerpen zijn wel zo dringend dat wij niet op de volgende Nieuwsbrief kunnen wachten.

TABULA BATAVORUM

Door een samenloop van omstandigheden was de Tabula Batavorum dit keer niet tijdig gereed. Daarom heeft u deze gezamenlijke uitgave van 7 verenigingen niet gelijktijdig met de vorige reguliere Nieuwsbrief ontvangen. Wij zullen trachten dit in de toekomst te vermijden, maar wij hebben hier maar in beperkte mate invloed op. Het apart versturen kost echter wel veel onnodige tijd en geld (aparte stickers, aparte bezorging en extra postzegels).

NIEUWE UITGAVEN

Nu er toch een extra postronde nodig was hebben de besturen besloten van de nood een deugd te maken.
Er is namelijk een aantal uitgaven verschenen onder verantwoordelijkheid van of met medewerking van de HISTORISCHE KRING KESTEREN EN OMSTREKEN en het AIC Betuwe.

- Dodewaard. Verhalen uit de geschiedenis (Osenvoren 51)
- Naamlyst der Inteekenaaren (Osenvoren B15)
- Bestemoeders Hofstad (Osenvoren 49)
- Een wandeling door Oud-Kesteren

Een korte beschrijving van deze boeken volgt hierna.
De abonnees op de Osenvorenreeks ontvangen alle boeken (behalve het fotoboek "Een wandeling door Oud-Kesteren") automatisch voor een gereduceerde prijs.
De normale prijzen staan bij de beschrijvingen vermeld.

Intekenen
Voor het boek met de verhalen van Tornga (*Dodewaard. Verhalen uit de geschiedenis*) geldt dat u reductie kunt krijgen door vóór 15 november 1994 te bestellen. Dit kan zowel schriftelijk (bij voorkeur via het bestelformulier op de achterkant van deze Nieuwsbrief) of telefonisch. U kunt net zoveel exemplaren bestellen als u wilt.
Na 15 november 1994 gaat de prijs met *f* 5,-- omhoog.

De *Naamlyst der Inteekenaaren* en *Bestemoeders Hofstad* zijn al gedrukt in een beperkte oplage en intekening is niet (meer) mogelijk.

Voor alle prijzen geldt: exclusief eventuele verzendkosten.

De volgende Nieuwsbrief zal eind december verschijnen, hopelijk weer tegelijk met een Tabula Batavorum.

FOTOBOEK OUD-KESTEREN

Naar verwachting komt in november een fotoboekje uit onder de titel *Een wandeling door Oud-Kesteren*. Er zijn ongeveer 80 foto's met tekst uit de periode 1900-1945 in opgenomen, waaronder verscheidene groepsfoto's. De verkoopprijs zal *f* 32,50 bedragen exclusief eventuele verzendkosten. De samenstelling is verzorgd door Arend Datema, Marijn Elting en Geurt Opperman (alfabetische volgorde) en de uitgever is de Europese Bibliotheek in Zaltbommel.
Om de grootte van de oplage te bepalen zouden wij het zeer op prijs stellen als er voor het boekje ingetekend wordt. Een herdruk wordt niet meer overwogen, dus haast u.
Misschien is dit een leuk Sinterklaas cadeautje?

BESTEMOEDERS HOFSTAD

Dit is het verhaal van een gewone boerderij, gelegen aan de dijk in Ingen. Waarom dan dit verhaal?
Door de komende dijkverzwaring dreigden een bijgebouw en de beschermende bomenrij van hoogstam kersen te verdwijnen. Dit vormde de aanleiding om de gebouwen op te meten en op tekening te zetten, om voor het nageslacht vast te leggen hoe het was en, omdat de schrijver nieuwsgierig geworden was, is hij gaan speuren in oude documenten en kaarten.
Hierbij kwam een aantal verrassende zaken te voorschijn. Het af te breken bijgebouw — de berg — bleek een vaaltstal te zijn geweest. Een door buurtgenoot F.L.W. Baron van Brakell van den Eng in de vorige eeuw sterk gepropageerd middel ter verbetering van de opbrengst van agrarische bedrijven. Een uniek stukje agrarische geschiedenis dus.
Verder bleek de boerderij heel vroeger een naam gehad te hebben: *Bestemoeders Hofstad*.
Niet alleen het gebouw, maar ook de bewoners maakten de nieuwsgierigheid van de schrijver wakker. Daarom heeft hij ook de bewoningsgeschiedenis onderzocht.
Bij elkaar werd uiteindelijk zoveel gevonden dat het de moeite waard bleek om er een — alleszins leesbare — publikatie in de Osenvorenreeks van de HISTORISCHE KRING KESTEREN EN OMSTREKEN en het AIC Betuwe van te

maken.
De prijs van dit boek — verschenen in de Osenvorenreeks onder nummer 49 en geschreven door de heer Willem P. Strous — (55 bladzijden A4, met foto's) bedraagt *f* 17,50 exclusief eventuele verzendkosten).
Het boek is 19 september j.l. officieel overhandigd aan de schoonouders van de schrijver, de familie De Haas, ter gelegenheid van hun 60-jarig huwelijk en aan de burgemeester van Lienden, als dank voor de bijdrage van de gemeente Lienden aan deze publikatie.

NAAMLYST DER INTEEKENAAREN

De "*Vaderlandsche Historie, vervattende de Geschiedenissen der nu Vereenigde Nederlanden, inzonderheid die van Holland, van de vroegste tyden af*" is door de Amsterdamse historicus Jan Wagenaar (1709-1773) samengesteld uit "de geloofwaardigste Schrijvers en egte Gedenkstukken".
Dit omvangrijke, 21-delige geschiedwerk is van 1749 tot 1759 uitgegeven. Het eerste deel van de serie verscheen een kleine 150 jaar nadat voor het laatst een dergelijk overzichtswerk was gepubliceerd en kennelijk voorzag de Vaderlandsche Historie in een behoefte want het geschiedwerk genoot een geweldige populariteit. Dit blijkt ook uit de lengte van de intekenlijst voor de tweede druk van dit werk in 1790.
Deze intekenlijst bevat circa 3000 namen, veelal vergezeld met woonplaats en beroep, en kan daardoor een interessante genealogische bron vormen. De lijst komt voor in het eerste deel van de herdruk van de serie, die de Historische Kring Kesteren en Omstreken in haar bezit heeft.
Naast boekhandelaren, die vaak voor meerdere exemplaren intekenden, komen op de lijst de namen voor van landelijke en plaatselijke bestuurders en ambtenaren, militairen, predikanten, artsen en doctoren, studenten en middenstanders.
Gezien de veel voorkomende afkortingen "Best pap." (best papier) kon men kiezen uit twee uitvoeringen.
De intekenlijst is letterlijk overgenomen, inclusief evidente spelfouten. De correcties en aanvullingen vermeld in het derde deel zijn ook verwerkt. Om opzoekacties te vergemakkelijken zijn de namen in alfabetische volgorde geplaatst. Tevens zijn de namen per woonplaats gerangschikt. Militairen,

waarvan de garnizoensplaats niet bekend is, zijn hierbij in een apart hoofdje ondergebracht.
Tot slot is een verklarende lijst van afkortingen bijgevoegd.

De prijs van dit boek — samengesteld door mevr. J. van Rinsum en verschenen in de Osenvorenreeks onder nummer B15 — (81 bladzijden A4) bedraagt *f* 15,00 exclusief eventuele verzendkosten.

DODEWAARD. VERHALEN UIT DE GESCHIEDENIS

In de gemeente Dodewaard heeft Meester Jan Tornga vele jaren een prominente rol gespeeld. Generaties Dodewaarders zijn door hem onderwezen, en dat niet alleen in de primaire schoolvakken. Iedereen zal zich de geschiedenislessen herinneren, waarin hij boeiend kon vertellen over de geschiedenis van zijn eigen streek. Veel feiten kon hij vertellen omdat hij uit eigen onderzoek de geschiedenis stukje bij beetje had ontrafeld.
Het Arend Datema Instituut, samen met de HISTORISCHE KRING KESTEREN EN OMSTREKEN prijzen zich dan ook gelukkig deze bundel verhalen over de geschiedenis van Dodewaard te mogen publiceren. Op deze wijze blijft het vele werk dat door Jan Tornga is verricht voor het nageslacht bewaard. Voor wie kennis wil maken met de geschiedenis van zijn eigen dorp en streek is dit werk van onschatbare betekenis.

De uitgave van dit boek is mede mogelijk gemaakt door bijdragen van de gemeente Dodewaard, de Rabobank Dodewaard, de School (waar meester Jan jarenlang (hoofd)onderwijzer is geweest) en de Kernenergiecentrale Dodewaard.

De prijs van dit boek, samengesteld door de heren Poelman en Schuurman, (210 bladzijden, 20x20 cm, veel foto's) zal *f* 17,50 bedragen bij intekenen (zie bestelformulier op de achterkant van deze Nieuwsbrief). Na 15 november gaat de prijs *f* 22,50 bedragen.

Met de feestdagen voor de deur lijkt ons dit een origineel cadeau, en beslist niet alleen voor (ex-)inwoners van Dodewaard, maar ook voor diegenen die belangstelling hebben voor de Betuwe. Veel verhalen handelen hier namelijk

over.

Behalve bij het Arend Datema Instituut - AIC Betuwe kunt u het boek ook vanaf ongeveer half november aanschaffen bij de volgende adressen (voor *f* 22,50):
- Kapper K. van Reeden, Kalkestraat 24, Dodewaard
- Fotograaf A.J. van Beek, Nassaulaan 2a, Dodewaard
- Rabobank, Dorpsplein 3, Dodewaard

OPERATIE OOIEVAAR

Zoals al eerder is aangekondigd, wordt er gewerkt aan het boek *Operatie ooievaar* over de onderwaterzetting van de Betuwe in december 1944. De auteur is de historicus Ferdinand van Hemmen die op dit terrein zijn sporen al verdient heeft.
Naar verwachting zal het boek in het voorjaar van 1995 verschijnen, maar daarover wordt u in het december-nummer van de Nieuwsbrief nog nader geïnformeerd, evenals over de prijs en intekenmogelijkheid.

Een catalogus van alle uitgaven kunt u bestellen door overmaken van f 5,-- (incl. portokosten) op girorekening 777704 ten name van AIC Betuwe. U kunt ook naar het Arend Datema Instituut — AIC Betuwe komen.

BESTELFORMULIER

Hierbij bestel ik

.. exemplaren	Dodewaard. Verhalen uit de geschiedenis (à *f* 17,50 **vóór 15 november** 1994 en à *f* 22,50 vanaf 15 november 1994)	*f*.....
.. exemplaren	Naamlyst der Inteekenaaren (à *f* 15,00)	*f*.....
.. exemplaren	Bestemoeders Hofstad (à *f* 17,50)	*f*.....
.. exemplaren	Een wandeling door Oud-Kesteren (à *f* 32,50)	*f*.....
	totaal	*f*.....

Ik kom de boeken **wel/niet** ophalen bij het Arend Datema Instituut.
Bij verzending worden portokosten in rekening gebracht. Er zal getracht worden de bestelde boeken thuis te bezorgen als u woont binnen het werkgebied van de HISTORISCHE KRING KESTEREN EN OMSTREKEN.

Naam . . . . . .

Straat . . . . . .

Postcode . . . . . .

Woonplaats . . . . . .